

**CANAN
ERASLAN**

canan.eraslan@tg.com.tr

Doğduğun yer mi, doyduğun yer mi?

“Dünya bir ülke olsaydı baş-kenti İstanbul olurdu” demiş **Napolyon**; bildiğimiz gibi... Nice medeniyetin gelip geçtiği, ‘her yanını gezdim, gördüm’ demek için haftaların dahi yetmeyeceği muhteşem bir kent. Her gün gelip geçtiğimiz sokaklarda ki eserler, herhangi bir ülkenin toplam tarihi ve kültürel varlığını bile katlamaya yeter... Dünyaca ünlü tarihçi, yazar ve rehberimiz **Saffet Emre Tonguç**’un “İstanbul’da yaşamayın, İstanbul’u yaşayın” dediği şehir...

Tarihiyle, eşsiz güzelliğiyle sevdamız olan İstanbul, son yaşadığımız depremle yeniden “tehlike ve korku” ile aynı cümle içinde anılmaya başlandı. 6,2’lik İstanbul depremi korku tacirlerini ortaya çıkardı mesele. Dünün Kapalıçarşı tacirleri “Korkmayın, İstanbul’da deprem olmaz” deme cesaretini gösterirken, ev satmaya çalışanlar “9’a dayanan evler bunlar” yalanları söylemekten bile geri durmaz hâle geldiler ama neyse ki bilimin ışığında hareket eden, iddia ve tahminleri bilime dayalı profesörlerimiz var. Onları görmek, o verilere göre hareket etmek, en doğrusu. Fakat şüpheye tereddüt bırakmayacak bir gerçek var ki; **Türkiye deprem ülkesi...** İstanbul ise en riskli fayların keşiştiği bölgelerden biri. Konutların önemli bir bölümü riskli. Binalarımız çok katlı. Kötü senaryo gerçekleşir ve o dev binalar yıkılırsa yardım gidecek yol bulunamayacak Allah korusun... Yayın Koordinatörümüz **Yücel Koç**’un dünkü köşesinde tek tek yazdığı gibi; o özendiğimiz Avrupa şehirlerinde nüfusun büyük çoğunluğu tek katlı ve müstakil evlerde yaşıyor. Biz ise güzelim gül bahçeli evlerimizi, onlarca katlı, kimsenin birbirini tanımadığı apartmanlara bırakmışız. Hâlbuki 85 milyonluk nüfusumuzun tamamı, tek katlı ve müstakil evlerde yaşayabilir. Bunun için gerekli olan alan ise Muş ilimizin yüzölçümü kadar sadece...

Özetle, İstanbul’u biraz seyrekleştirmemiz gerekiyor. Pencereden baktığımızda karşı komşunun çamaşırını yerine güneşi, yeşil alanı görmek için, tek katlı evleri yıkıp apartman dikmek yerine ağaç dikecek alanlar oluşturmalyız.

Konutta durum buyken, **sanayi**

üretimini yüzde 41’ini de barındırıyor bu şehir. 85 milyonluk ülke nüfusunun 5’te birinin yanı sıra **sanayi** ve üretimin yüzde 41’ini üzerinde taşıyan bir şehir İstanbul. TÜİK verilerine göre Türkiye imalat **sanayisinde** 250 bin işletme bulunuyor. 2024 rakamlarına göre 2,5 milyon da kayıtlı şirketimiz var. Küçük atölyeden tutun da dev fabrikalara kadar... **İstanbul Sanayi Odası (İSO)** verilerine göre ise 500 büyük **sanayi** kuruluşunun yüzde 40’ı İstanbul’da. Tekstil üretiminin de yüzde 61,2’si. Otomotiv, kimya, gıda, elektronik sektörleri için de merkez İstanbul. Bu hiç sağlıklı bir yapı değil. Getirilen onca teşvikle Anadolu illerine fabrika göçü yaşındıysa da ekonominin yarısı hâlâ İstanbul’da.

Yani, **sanayi** üretimi için de yapılacak şey aynı: **İstanbul’da kümelenen sanayiye Anadolu’ya yaymak...** Şirket yönetimleri için İstanbul merkez olabilir ama üretim kesinlikle Anadolu’ya açılmalı. Çünkü İstanbul’da fabrika binaları ayrı bir rant alanı. **Sanayici** fabrika yapacak arazi bulamıyor. Geçtiğimiz haftalarda **ZÜCDER** Başkanlığına seçilen **Burak Önder**’in tespiti çok yerinde: **Üretmeyen bir kişi 20 tane fabrika arsası alıyor, kiraya veriyor. Sanayicinin yeri yok. Bütün parasını toprağa, binaya veren sanayici ne teknolojiye ne insan kaynağına yatırım yapıyor. Yapılması gereken sanayi arsalarını rantçıdan kurtarmak. STK’lar ticaret odaları, sanayi odaları, üniversiteler, kamu ve özel sektörün birlik içinde hareket ederek hazırlık yapmalı. Bölgesel sektörel organize sanayi bölgelerinin kurulması ve bunun içine lojistik altyapısının olduğu devlet sanayi bölgelerinin kurulması ilk adım olabilir...**

Evet, çok acilen harekete geçilmesi gerekiyor. Bizde bir söz var: **İnsan doğduğu yerde değil, doyduğu yerde...** O taşıyacak fabrikaların çalışanlarına alıştıkları hayat tarzını yaşayabilecekleri imkânın sağlanması, fabrika ürünlerinin limanlara hızla ulaştırılması için kurulacak demir yolu hatları da projenin önemli bir parçası olabilir. Hem hız hem güvenlik açısından süper bir yol olacaktır.

Roma, Bizans ve Osmanlı imparatorluklarına başkentlik yapmış, Türkiye Cumhuriyeti'nin en ısıltılı ve kozmopolit şehri İstanbul, en büyük felaketlerden birinin eşiğinde duruyor. Geçen 23 Nisan sabahı hissedilen 6.2 büyüklüğündeki sarsıntıyla, milyonların yüreği yine ağzına geldi.

Uzmanlar yıllardır aynı uyarı yapıyor: "Büyük İstanbul depremi" kapıda. Boğaziçi Üniversitesi Kandilli Rasathanesi'nin verilerine göre, önümüzdeki 30 yıl içinde 7 ve üzeri büyüklükte bir deprem olasılığı yüzde 65'in üzerinde.

Prof. Dr. **Ahmet Ercan**, son veriler ışığında 20 yıl süre verdi. Prof. Dr. **Naci Görür** ise kum saatindeki kumların tükenmek üzere olduğuna işaret ediyor. En iyimser deprem uzmanı Prof. Dr. **Şener Üşümezsoy** bile 6 civarında bir deprem olacak diyor.

İstanbul 6.2'lik depreme, şehrin belediye başkanı **Ekrem İmamoğlu** ve depremle ilgili bütün belediye yöneticileri demir parmaklıklar

jale.ozgenturk@cumhuriyet.com.tr

**Jale
Özgentürk**

Yakın Plan

İstanbul'da partizanlık yıkımına hazır mıyız?

arkasındayken yakalandı. Aynı şehrin belediye başkanlığına aday olan ancak seçilemeyen Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı **Murat Kurum** ise merkezine yerel yönetimi koyduğu eleştirileri ile çare üretmeyen açıklamalar yaptı.

1995'ten beri yani 30 yıldır İstanbul'u, 22 yıldır ise Türkiye'yi yöneten bir iktidarın en önemli bakanlarından biri Kurum. Beklenen depreme ilişkin de "İstanbul için milli güvenlik sorunu" yorumunu yaptı. 1999'dan beri bu depremin Türkiye için bir beka sorunu olduğunu söylemeyen kalmadı.

Depremi, sadece bu kentin değil, Türkiye'nin en büyük riski olduğunu defalarca yazdık. Bir daha hatırlatmakta fayda var:

İstanbul'un nüfusu resmi verilere göre 16 milyon. Neredeyse Türkiye'nin beşte biri. Ülkenin 1.3 trilyon dolar olan milli gelirinin de yüzde 30.4'ünü üretiyor. Türkiye ihracatı ve ithalatının yarısı da İstanbul'dan yapılıyor.

Bu sanayi kuruluşlarının depreme ne kadar dayanıklı olduğu bilinmiyor. 500 büyük sanayi kuruluşunun 100'den fazlasının üyesi olduğu **İstanbul Sanayi Odası**'nın başkanı **Erdal Bahçivan** defalarca bu kuruluşların samimi ve sağlıklı bir checkup'ının yapılmasını, İstanbul'da "kentsel dönüşüm" benzeri bir "sanayi dönüşümü" programının ivedilikle başlatılması gerektiğini söylemişti.

Bu büyük sosyoekonomik risk, İstanbul Planlama Ajansı'nın hazırladığı envanterde de ortaya

çıkıyordu. Ticari alanların, sanayi ve üretim tesisleri ile konaklama tesislerinin yüzde 60'tan fazlası en büyük deprem riskinin olduğu bölgede.

Asıl sorumlu iktidar

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı "2024 yılı Faaliyet Raporu"nda açıkça şu yazıyor: Kentsel dönüşüm projelerinin yüzde 80'i merkezi idare tarafından, yüzde 20'si belediyeler eliyle yürütülüyor.

Kentteki yapı stokunun yüzde 70'inden fazlası 2000 öncesi, yani güncel deprem yönetmeliklerinden önce inşa edilmiş.

Deprem gerçek, bilimsel veriler net. Bu yüzden Bakan Kurum'a şunu net biçimde hatırlatmak gerek; deprem kimsenin siyasi kimliğine bakmayacak, hepimizi eşit şekilde vuracak.

Bu nedenle iktidarın görevi önümüzdeki felaketi engellemek için dar siyasal çıkarları bir kenara bırakıp halkı korumak için gerçekçi ve kapsamlı adımlar atmak olmalı.